

Борисенко Л. О., Марківська Г. І., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С. Т., к.ю.н., професор

ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

Правовий статус державного службовця – це сукупність прав, обов'язків, свобод, обмежень, відповідальності, що встановлені законами і гарантовані авторитетом держави. Згідно із ст. 1 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року державний службовець - це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби [1, ст. 1].

Стаття 8 згаданого Закону визначає основні обов'язки державного службовця. Він зобов'язаний: 1) дотримуватися Конституції та законів України, діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; 2) дотримуватися принципів державної служби та правил етичної поведінки; 3) поважати гідність людини, не допускати порушення прав і свобод людини та громадянина; 4) з повагою ставитися до державних символів України; 5) обов'язково використовувати державну мову під час виконання своїх посадових обов'язків, не допускати дискримінацію державної мови і протидіяти можливим спробам її дискримінації; 6) забезпечувати в межах наданих повноважень ефективне виконання завдань і функцій державних органів; 7) сумлінно і професійно виконувати свої посадові обов'язки; 8) виконувати рішення державних органів, накази (розпорядження), доручення керівників, надані на підставі та у межах повноважень, передбачених законами; 9) додержуватися вимог законодавства у сфері запобігання і протидії корупції; 10) запобігати виникненню реального, потенційного конфлікту інтересів під час проходження служби; 11) постійно підвищувати рівень своєї професійної компетентності та удосконалювати організацію службової діяльності; 12) зберігати державну таємницю та персональні дані осіб, що стали йому відомі у зв'язку з виконанням посадових обов'язків, а також іншу інформацію, яка відповідно до закону не підлягає розголошенню; 13) надавати публічну інформацію в межах, визначених законом [1, ст. 8].

Державні службовці виконують також інші обов'язки, визначені у положеннях про структурні підрозділи державних органів та посадових

інструкціях, затверджених керівниками державної служби в цих органах.

У разі виявлення державним службовцем під час його службової діяльності або поза її межами фактів порушення Закону з боку державних органів, їх посадових осіб він зобов'язаний звернутися для забезпечення законності до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Під час виконання посадових обов'язків державний службовець діє у межах повноважень, визначених законом, підпорядковується своєму безпосередньому керівнику і зобов'язаний виконувати його законні накази (розпорядження) та доручення, видані в межах його повноважень.

Крім обов'язків державні службовці мають і відповідні права, а саме вони мають право на: 1) повагу до своєї особистості, честі та гідності, справедливе і шанобливе ставлення з боку керівників, колег та інших осіб; 2) чітке визначення посадових обов'язків; 3) належні для роботи умови служби та їх матеріально-технічне забезпечення; 4) оплату праці залежно від займаної посади, результатів службової діяльності, стажу державної служби та рангу; 5) відпустки, соціальне та пенсійне забезпечення відповідно до закону; 6) професійне навчання, зокрема за державні кошти, відповідно до потреб державного органу; 7) просування по службі з урахуванням професійної компетентності та сумлінного виконання своїх посадових обов'язків; 8) участь у професійних спілках з метою захисту своїх прав та інтересів; 9) участь у діяльності об'єднань громадян, крім політичних партій у випадках, передбачених Законом; 10) оскарження в установленому законом порядку рішень про накладення дисциплінарного стягнення, звільнення з посади державної служби, а також висновку, що містить негативну оцінку за результатами оцінювання їх службової діяльності; 11) захист від незаконного переслідування з боку державних органів та їх посадових осіб у разі повідомлення про факти порушення вимог Закону; 12) отримання від державних органів, підприємств, установ та організацій, органів місцевого самоврядування необхідної інформації з питань, що належать до їх повноважень, у випадках, встановлених законом; 13) безперешкодне ознайомлення з документами про проходження ними державної служби, у тому числі висновками щодо результатів оцінювання їх службової діяльності; 14) проведення службового розслідування за їх вимогою з метою зняття безпідставних звинувачень або підозри [1, ст. 7].

Державні службовці також реалізують інші права, визначені у положеннях про структурні підрозділи державних органів та посадових інструкціях, затверджених керівниками державної служби в цих органах.

Державні службовці можуть брати участь у політичній чи іншій громадській діяльності лише поза межами їх службових обов'язків і в позаробочий час, щоб не підривати віру громадськості в неупередженому виконанні ними своїх функцій. Власні політичні погляди вони не можуть

використовувати при виконанні своїх посадових обов'язків. Поведінка державних службовців має відповідати очікуванням громадськості та забезпечувати довіру суспільства і громадян до державної служби, сприяти реалізації прав і свобод людини і громадянина.

Література

1. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 43.

УДК 342.922(043.2)

Бузун О. О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Юринець Ю. Л., к.ю.н., доцент

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

У світі простежується останні десятиріччя, що класичні форми парламентської і президентської республік не завжди існують у злагоді та не сприяють стабільності і взаємодії вищих органів держави, що веде до зниження економічної, політичної та соціальної керованості держави. Для зміни деяких негативних та нестабільних ситуацій створюються змішані форми державності. Характерно, що в більшості країн, які відкинули в недавньому минулому тоталітарні режими, встановилась змішана республіканська форма правління. Змішані форми державності мають свої різновиди і зазвичай їх поділяють на парламентсько-президентську та президентсько-парламентську республіки [1].

Взагалі змішана республіка (парламентсько-президентська або президентсько-парламентська) - це форма державного правління, яка поєднує в собі ознаки президентської і парламентської республік, а саме: як і у президентській республіці главу держави власне обирає народ шляхом прямих виборів або ж колегія виборців, повноваження президента ширші і вагоміші, ніж у парламентській республіці; свої повноваження президент здійснює безпосередньо або через уряд; президент призначає прем'єр-міністра (главу уряду) лише за згодою парламенту; президент, як правило, є головнокомандуючим збройних сил, визначає військову доктрину держави, є окремим органом державної влади; уряд несе подвійну відповідальність - перед президентом і парламентом, які можуть виявити йому недовіру і відправити у відставку [2].

Згідно чинної Конституції України за статтею 5 Україна є республікою. Для нашої держави питання змішаної форми державності